

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Козак Ю.Г.

_____ 20__ р.

Дипломна робота

на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
8.03050301 «Міжнародна економіка»

за темою

**«Удосконалення брокерської діяльності у сфері митного обслуговування
суб'єктів ЗЕД (на прикладі ПП «Прайд Експрес»)»**

Виконала: студентка 6 курсу, 63 групи
факультету міжнародної економіки
Спеціальності 8.03050301 «Міжнародна
економіка»

Кувшинова Олена Дмитрівна

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

к.е.н., доцент Уханова І.О.

(прізвище та ініціали)

ОДЕСА – 2017 рік

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУ	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БРОКЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МИТНОМУ ОБСЛУГОВУВАННІ СУБ'ЄКТІВ ЗЕД	
1.1. Сутність брокерської діяльності та роль митних брокерів при здійсненні операцій з митного обслуговування ЗЕД	5
1.2. Нормативно правова-база з регулювання діяльності митних брокерів: український та зарубіжний досвід	16
1.3. Методи оцінки діяльності брокерів у сфері митного обслуговування суб'єктів ЗЕД	29
Висновки до розділу 1	34
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ МИТНОГО БРОКЕРУ ПП «ПРАЙД ЕКСПРЕС»	
2.1. Аналіз системи організації брокерської діяльності ПП «Прайд Експрес»	35
2.2. Аналіз діяльності ПП «Прайд Експрес» з митного обслуговування ЗЕД	43
Висновки до розділу 2	66
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПП «ПРАЙД ЕКСПРЕС» У СФЕРІ МИТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ЗЕД	
3.1. Організаційні заходи удосконалення діяльності ПП «Прайд Експрес» в якості митного брокера	67
3.2. Впровадження митно-брокерської програми Diamond Bridge як чинник підвищення якості надання послуг з митного оформлення товарів	82
Висновки до розділу 3	87
ВИСНОВКИ	88
Список використаних джерел	91
Додатки	97

ВСТУП

Розвиток України у XXI сторіччі як сильної конкурентоспроможної держави не представляється можливим без всебічної інтеграції у світовий господарський простір. Результатом інтеграційних процесів є збільшення кількості і обсягів зовнішньоторговельних операцій, відповідно розвивається і інфраструктура з обслуговування цих операцій, із суб'єктів зовнішньоекономічної виділилися спеціалізовані структури, в завдання яких входить консультування учасників експортно-імпортних операцій в області митного законодавства і митне оформлення товарів та транспортних засобів на комерційній основі.

Дослідження підприємницької діяльності на ринку митного посередництва є одним із важливих завдань, що стоять перед сучасною економічною наукою в сфері зовнішньоекономічної діяльності. Проблема митного посередництва у різні роки присвячено наукові роботи таких авторів: Гребельник О.П., Жуйкова К.В., Квеліашвілі І. М., Коробкова О.М., Мазур А.В., Міщенко І.В., Приймаченко Д.В., Світлак І.І., Смірнова Е. А., Федотова І.О. Однак, зважаючи на динамічність митного законодавства, наукові дослідження у цьому напрямку ще тривалий час залишатимуться актуальними та затребуваними. Відсутність комплексного дослідження особливостей діяльності митних брокерів, їх взаємодії з учасниками зовнішньоекономічної діяльності підтверджує актуальність обраної теми дипломної роботи.

Основною **метою** дипломної роботи є визначення шляхів удосконалення посередницької діяльності брокера у сфері митного обслуговуванні суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Для досягнення поставленої мети були поставлені та виконані наступні **завдання**:

- досліджено роль брокера у системі митного обслуговування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- з'ясовано сутність посередницьких послуг, що надаються митним брокером;

- узагальнено вітчизняний та міжнародний досвід регулювання діяльності митного брокера у сфері обслуговування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- узагальнено методи оцінки ефективності діяльності митного брокера;
- проаналізовано систему організації брокерської діяльності ПП «Прайд Експрес»;
- здійснено аналіз показників діяльності з митного оформлення товарів ПП «Прайд Експрес»;
- вироблено пропозиції щодо вдосконалення організації діяльності митного брокеру;
- запропоновано заходи з підвищення ефективності діяльності митного брокера ПП «Прайд Експрес» за допомогою впровадження спеціалізованого програмного забезпечення.

Предметом дослідження виступають організаційно-економічні рішення щодо удосконалення діяльності приватного підприємства «Прайд Експрес» у сфері митного обслуговування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

Об'єктом дослідження виступає діяльність приватного підприємства «Прайд Експрес» з митного обслуговування ЗЕД.

Методологічну основу дипломної роботи складають теоретичні положення економічної науки, наукові праці вітчизняних та закордонних вчених, присвячені проблемам функціонування митних брокерів. При написанні роботи було використано наступні загальнонаукові та спеціальні методи: узагальнення та синтезу, порівняльного, статистичного та економічного аналізу, графічні методи, методи прогнозування.

Інформаційна база дослідження. При написанні дипломної роботи використовувалися закони та інші нормативно-правові документи, монографічна та наукова література, Інтернет-джерела, статистична інформація Державної служби статистики України та Міністерства економіки.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження можна зробити наступні висновки.

1. Поняття «митне обслуговування» знаходиться на стику двох наук - економіки та юриспруденції, отже, не має виключно економічного або виключно юридичного змісту, поняття втілює у собі елементи обох наук. Сучасне поняття «митне обслуговування» включає в себе будь-який захід, результат взаємодії або корисності, які одна сторона, в особі митної інфраструктури або інституту митних посередників може запропонувати інший, і які в основному нематеріальні, і не приводять до заволодіння будь-чим.

2. Митні брокери відіграють важливу роль у здійсненні імпортно-експортних операцій, вони є повноцінними учасниками зовнішньоекономічної діяльності. В цілому можна погодитись із визначенням поняття «митний брокер» яке надає Митний кодекс України - підприємство, що надає послуги з декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України. Учасники зовнішньоекономічної діяльності мають право зробити вибір, чи звернутися їм за допомогою до митних брокерів, або ж самотійно вирішувати завдання, пов'язані із перетином товарами або вантажами митного кордону України. Другий варіант, втім, можуть собі дозволити тільки ті компанії, які здатні окупити витрати на утримання штату фахівців з митного оформлення, включаючи їх навчання і придбання програмного продукту, а також постійного користуватися консалтингових агентств. Для більшості ж компаній неминучим стає аутсорсинг послуг у митній сфері.

3. Дослідження міжнародного досвіду свідчить, що більшість провідних економік світу вже давно подбали про реалізацію системи «єдиного вікна» при митному очищенню товарів, отримавши зворотний позитивний економічний ефект, незважаючи на значні капіталовкладення. Впровадження інформаційних митних технологій електронного декларування на прикладі багатьох країн довело незаперечну перевагу на світовій торговій арені у використанні таких технологій. Важливо відзначити, що наша країна перші і вагомі кроки в цьому напрямку вже

зробила. Надалі для повної реалізації та розвитку електронного декларування в Україні необхідно більш глибоко вивчити позитивний досвід іноземних держав.

4. Оцінка діяльності митного брокера є питанням, що в Україні досі потребує подальшого дослідження та удосконалення. На сьогодні найчастіше використовують досить суб'єктивні експертні методи, які полягають у визначенні відповідності брокерів певним критеріям. Перш за все, до них відносяться критерії оцінки ступінь ризику від провадження діяльності митного брокера дотримання вимог, передбачених умовами отримання дозволу провадження діяльності митного брокера, дотримання вимог господарського законодавства, дотримання вимог законодавства з питань митної справи, термін здійснення брокером господарської діяльності. Для оцінки внутрішніх показників ми вважаємо доцільним використовувати коефіцієнт невиконання контрактів за зобов'язаннями із митного оформлення товарів або транспортних засобів.

5. Роботи митного брокера ПП «Прайд Експрес» була оцінена шляхом аналізу кількості успішно оформлених митних декларацій, термінів випуску товарів органами доходів і зборів, наявності справ про порушення митних правил та причин їх відкриття, частки декларацій у оформленні яких було відмовлено, впровадження системи електронного декларування. Визначено, що у досліджуваного підприємства були два інтенсивні періоди росту: у 2013 році порівняно з 2012 роком кількість заповнених декларацій зросла на 433% (практично у 4,5 рази) та у 2015 році порівняно з 2014 роком кількість заповнених декларацій зросла на 258,9% (практично у 2,6 разів). У 2016 році порівняно з 2015 роком кількість заповнених декларацій зменшилася на 18,9%.

6. Аналіз використання підприємством електронного декларування, яким вже більше десятиріччя користуються в передових країнах світу, та яке вводиться як обов'язкове в Україні з 2017 року, показав, що підприємство можна охарактеризувати як інноваційне, воно на 100% готове до офіційного переходу на електронне декларування у 2017 році.

7. За результатами аналізу виявлено, що найбільше часу витрачається на митне оформлення товарів та транспортних засобів які переміщуються у

напрямку переміщення «Ввезення». Даний напрямок у більшості своїй згідно з табл. 2.4 представлений митним режимом «Імпорт». Час оформлення декларації у митному режимі «Імпорт» є більшим у порівнянні з іншими митними режимами. Зазначене пов'язано зі складністю митних формальностей при оформленні товарів та транспортних засобів у митному режимі «Імпорт». У свою чергу це викликано необхідністю детальної перевірки органами доходів і зборів відомостей у декларації, які впливають на дотримання заходів тарифного та нетарифного регулювання, зокрема справляння митних платежів до державного бюджету України.

8. Для підвищення ефективності діяльності з обслуговування суб'єктів ЗЕД митному брокеру ПП «Прайд Експрес» рекомендовано: оновити програмне забезпечення, що надасть агентам з митного оформлення більше можливостей для роботи з документами. За думкою опитаних експертів це підвищить ефективність діяльності підприємства на 2%. Модернізувати організаційну структуру підприємства: передати частину повноважень директора підлеглим, що дозволить директору сконцентруватися на стратегічному розвитку підприємства. Створити маркетинговий відділ міжнародного спрямування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Кримінальний кодекс України. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
3. Митний кодекс України. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
4. Податковий кодекс України Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12>
6. Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
7. Постанова Кабінету Міністрів України №219 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження діяльності митного брокера та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю)». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/219-2012-п>
8. Постанова Кабінету міністрів України № 450 «Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-п>
9. Постанова Кабінету міністрів України № 821 «Про затвердження концепції створення та функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів в Україні». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/821-97-п>
10. Наказ Міністерства фінансів України №693 "Про діяльність митних брокерів" Електронний ресурс. Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/diyalnist-mitnih-poserednikiv/mitni-brokeri/64016.html>

11. Наказ Міністерства фінансів України № 613 "Про затвердження Положення про склади тимчасового зберігання" Електронний ресурс. Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/62391.html>
12. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку роботи складу митного органу» № 627. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1097-12>
13. Адміністративне право України: словник термінів / за заг. Ред. Т.О. Коломєць, В.К. Колпакова: Держ. Вищ. Навч. Закл. «Запоріж. Нац. Ун-т». - К.: Ін Юре, 2014. - С. 429.
14. Альбеков А. У. Таможенная логистика: учебное пособие/ Альбеков А. У., Гамидуллаев С. Н., Парфенов А. В. – СПб.: Троицкий мост, 2013. – 176 с.
15. Гребельник О.П. Основы таможенного дела: Учеб. Пособ. - К.: Центр учебной литературы, 2003. - 600 с.
16. Гребельник О.П. Таможенное регулирование внешнеэкономической деятельности: Учебник. - К.: Центр учебной литературы, 2005. - 696 с.
17. Гребельник О.П. Основы зовнішньоекономічної діяльності: Підручник./ 4-те вид., перероб. та доп. - Київ: ЦУЛ, 2013. - 430 с.
18. Диденко Н. И. Основы внешнеэкономической деятельности / Н. И. Диденко. - СПб. : Питер, 2004. - 694 с.
19. Ершов А. Д. Основы управления и организации в таможенном деле / А. Д. Ершов. - СПб. : РИО РТА, 1999. - 475 с
20. Кузьмін О. Є. Митна справа: навч. посібник-практикум. – Київ.: Каравела, 2014р. - 232с. України. Електронний ресурс. Режим доступу: http://caravela.kiev.ua/files/file/dodatky_mytna_sprava_2014_cd.pdf
21. Парфёнов А. В. Таможенное посредничество: учебное пособие Изд-во С.-Петербург. Гос. Ун-та экономики, 2011 – 120с.
22. Тюріна Н. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства /навчальний посібник. – К.:ЦУЛ, 2013. – 408с. Електронний ресурс. Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/zed_Turina.pdf

23. Investment attractiveness of regions (full version) (2014), Prepared by the Kiev International Institute of Sociology in partnership with the Institute for Economic Research and Policy, Kyiv, Ukraine, 390 p.
24. Васильєва В.А. Повноваження як видоутворюючий критерій посередницьких зобов'язань // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – № 1 (40). – С.89 – 97.
25. Жуйкова К.В. Доцільність використання послуг митного брокера в зовнішньоторговельних операціях. Електронний ресурс. Режим доступу: sb-keip.kpi.ua/article/view/47803
26. Карпан Т.С. Аналіз та сучасний стан міжнародних транспортних коридорів. Електронний ресурс. Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/karpan.htm
27. Кархова И. Ю. Современные тенденции и проблемы развития международной логистики в России и за рубежом // Российский внешнеэкономический вестник. – 2013. - №6. – С.90-108
28. Квеліашвілі І. М. Державне регулювання ризиків в митній службі України. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/znpdduu/du/2010_148/019.pdf
29. Квеліашвілі Г. М. Послуги в митній сфері як інструмент державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Електронний ресурс. Режим доступу: [www.dridu.dp.ua/zbirnik/2012-01\(7\)/12kgmrzd.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2012-01(7)/12kgmrzd.pdf)
30. Коробкова О.М. Вдосконалення механізму регулювання митної брокерської діяльності в Україні / / Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Нові рішення в сучасних технологіях. – Х: НТУ «ХПІ», – 2014. - № 17 (1060).– С.79-84
31. Коробкова О. М. Узагальнення та адаптація іноземного досвіду регулювання митної брокерської діяльності. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=eng&z=4787>
32. Коробкова О.М. Формування ефективного механізму регулювання митної брокерської діяльності // Економіка та держава. – 2016. - №2. – С.82-86
33. Круглый стол: логистика на страже капитала // Современная торговля. - № 11. - 2004. - С. 22 - 25

34. Мазур А.В. Приймаченко Д.В. Місце митного права в системі права: шлях до парадигми / А.В.Мазур, Д.В. Приймаченко // Митна справа. - 2012. - №6 (78). - С.31-43
35. Мазур А.В. Митно-правові аспекти угоди про асоціацію з ЄС: перспективи впровадження // Вісник Академії митної служби України (серія «Право»). – 2013. - №2 (11). – С.57-62
36. Мазур А. В. Посередницька діяльність представників митних брокерів: питання якості правової організації / А. В. Мазур // Митна справа. – 2009. – № 6. – С. 64–71
37. Міщенко І. В. Митні посередники в Україні: проблеми сьогодення та перспективи розвитку// Митна справа №3(75). - 2011р. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/ms/2011_3/44.pdf
38. Мостовий А. Особливості реалізації правового статусу митного брокера в Україні // Вісник Львівського університету/ Серія юридична. - № 60. - С.202-211
39. Опалинський О. В. Деякі аспекти тимчасового зберігання товарів під митним контролем // Митна справа №6 (96). - 2014р., С. 66-71
40. Подвальна Г. В. Розвиток транспортних коридорів України // НУ «Львівська політехніка», 2011р. Електронний ресурс. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/natural/Vnulp/Logistyka/2011_706/18.pdf
41. Приймаченко Д.В. Міжнародний досвід реалізації митної політики: практика впровадження в Україні // Митна справа. – 2006. – № 5. – С. 3–11
42. Приймаченко Д.В. Щодо діяльності митних посередників у процесі реалізації митних формальностей / Д. В. Приймаченко // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 802–807
43. Резникова, В. В. Економічна сутність посередництва [Текст] / В.В. Резнікова // Вісник Хмельницького національного університету. Сер. Економічні науки. – Хмельницький, 2009. – Вип. 2, т. 1. – С. 188-192.
44. Світлак І. До питання про послуги в сфері управління митною справою України // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2006. - Випуск 32. – С. 110-115

45. Світлак І.І. Захист прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності митними брокерами // Наукові записки. Серія „Право. – Острог.: Видавництво Національного університету „Острозька академія”. – 2004. – С. 218-226
46. Світлак І. Перспективи розвитку підприємницької діяльності в сфері митної справи // Матеріали четвертої науково-практичної конференції „Наука і навчальний процес”. – Вінниця: Видавництво ВФ ВМУРоЛ „Україна”, 2004. – С. 19 – 23
47. Світлак І.І. Представництво в галузі митної справи // Науковий вісник Національної академії ДПС України. – 2004. – № 2 (24). – С. 109 – 116.
48. Світлак І.І. Шляхи удосконалення інституту митних посередників // Влада. Людина. Закон. – 2005. - № 9. - С. - 58 – 62.
49. Смирнова Е. А. Методология организации деятельности таможенных посредников в трансграничных сетях поставок // Вестник АГТУ, Серия: Экономика, № 1/2014. Электронный ресурс. Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/metodologiya-organizatsii-deyatelnosti-tamozhennyh-posrednikov-v-transgranichnyh-tsepyah-postavok>
50. Федотова І.О. Актуальні питання реалізації прав суб'єктів митних правовідносин на прикладі митних посередників // Ученые записи Таврического национального университета им. В.И. Вернадского/ Серия «Юридические науки» Том 26 (65). - 2013. - №2-1(Ч.2). - С.137-142
51. Федотова І.О. Три рівні митних правовідносин за участю митних посередників // Адміністративне право і процес. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://applaw.knu.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/4-6-2013/item/239-try-rivni-mytnykh-pravovidnosyn-za-uchastyu-mytnykh-poserednykiv-fedotova-i-o>
52. Федотенков Д. Г. Развитие транспортно-логистических систем в условиях глобализации мировой экономики // Инновационная экономика: материалы междунар. науч. конф. (г. Казань, октябрь 2014 г.). — Казань: Бук, 2014. — С. 222-226.

53. Реєстр підприємств, яким надано дозвіл на провадження митної брокерської діяльності.: Режим доступу:
<http://sfs.gov.ua/dovidniki--reestri--perelik/reestri/94921.html>
54. <http://ukrsepro.dp.ua/index.php/certification>
55. TRUD. Ресурс з пошуку роботи. Електронний ресурс. Режим доступу:
<http://ua.trud.com/>
56. Work.ua. Ресурс з пошуку роботи. Режим доступу: <https://www.work.ua/>
57. Мировая практика внедрения электронного декларирования товаров: опыт США и Финляндии // ВЭД консалтинг. Електронний ресурс. Режим доступа:
<http://vedcons.ru/index.php?r=forum/theme&id=183>
58. Сайт міжнародної консалтингової компанії Iris Capital Partners. . Режим доступу: <http://icpdatabase.com>
59. Сайт спеціалізованої програми для зовнішньоекономічної діяльності QD professional. Режим доступу: <http://qdpro.com.ua/>
60. Сайт державної фіскальної служби. Електронний ресурс. Режим доступу:
<http://sfs.gov.ua>
61. Сайт асоціації митних брокерів України. Режим доступу: <http://ambu.org.ua/>
62. Сайт ПП «Прайд Експрес» Режим доступу: <http://pridexpress.com.ua/>
63. Сайт програмного забезпечення для ведення зовнішньоекономічної діяльності Diamond Bridge. Режим доступу: <http://dbridge.com.ua/>